

ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ ПЛАТНИКІВ ФІКСОВАНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПОДАТКУ

***Анотація.** Досліджено особливості оподаткування сільськогосподарських підприємств та подання ними податкової звітності з фіксованого сільськогосподарського податку. Розглянуто особливості використання програмного забезпечення для формування податкової звітності з фіксованого сільськогосподарського податку.*

***Ключові слова:** податки, сільськогосподарське підприємство, фіксований сільськогосподарський податок, програмне забезпечення для формування податкової звітності.*

Постановка проблеми. Складання податкової звітності та подання її відповідним контролюючим органам є обов'язком платників податків. В 2011 році з прийняттям Податкового кодексу України [1] відбулися істотні зміни в порядку адміністрування податків і зборів і, зокрема, у формах податкової звітності сільськогосподарських підприємств, які стикаються з численними проблемами в цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання оподаткування сільськогосподарських підприємств та формування податкової звітності розглядали в своїх працях Гарасим П. М., Дем'яненко М. Я., Лайко П. А., Осадчий С. О., Іванов Ю. Б., Сторожук Т. М., Сенік В. М. та інші. Більш детального дослідження вимагають проблеми подання звітності в електронному вигляді.

Формулювання цілей статті: охарактеризувати особливості подання податкової звітності з фіксованого сільськогосподарського податку з врахуванням нововведень, пов'язаних зі вступом у дію Податкового кодексу України.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Згідно Податкового кодексу України [1] платники фіксованого сільськогосподарського податку (сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва дорівнює або

перевищує 75 відсотків) самостійно обчислюють суму податку щороку станом на 1 січня і не пізніше 20 лютого поточного року подають відповідному органу державної податкової служби за місцезнаходженням платника податку та місцем розташування земельної ділянки податкову декларацію на поточний рік.

Податкова декларація – це документ, що подається платником податків контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання. Вона повинна містити такі обов'язкові реквізити:

- тип документа (звітний, уточнюючий, звітний новий);
- звітний (податковий) період, за який подається податкова декларація;
- звітний (податковий) період, що уточнюється (для уточнюючого розрахунку);
- повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові) платника податків згідно з реєстраційними документами;
- код платника податків згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України або податковий номер;
- реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті);
- місцезнаходження (місце проживання) платника податків;
- найменування органу державної податкової служби, до якого подається звітність;
- дата подання звіту (або дата заповнення — залежно від форми);
- ініціали, прізвища та реєстраційні номери облікових карток посадових осіб платника податків;
- підписи платника податку — фізичної особи та/або посадових осіб платника податку, визначених цим Кодексом, засвідчені печаткою платника податку (за наявності).

Форма податкової декларації з фіксованого сільськогосподарського податку затверджена наказом Державної податкової адміністрації України «Про затвердження форми Податкової декларації з фіксованого сільськогосподарського податку» № 1016 від 24.12.2010 р. [2]

Обчислення суми податку здійснюється шляхом множення бази оподаткування на ставку податку. Базою оподаткування є нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень), проведена за станом на 1 липня 1995 року.

Розмір ставок податку з одного гектара сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду для сільськогосподарських товаровиробників залежить від категорії (типу) земель, їх розташування та становить для більшості підприємств:

- для ріллі, сіножатей і пасовищ - 0,15 %;
- для багаторічних насаджень - 0,09 %.

З 01.01.2012 року набула чинності Постанова Кабінету Міністрів України від 31.10.11 № 1185 "Про внесення змін до Методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів" [3], яка передбачає застосування коефіцієнта 1,756 до показників нормативної грошової оцінки ріллі, проведеної станом на 1 липня 1995 р. Проте роз'яснення Державної податкової служби від 16.02.12 р. №4790/7/15-2217ф [4] вказує на те, що при розрахунку фіксованого сільськогосподарського податку цей коефіцієнт не застосовується.

Базовим податковим (звітним) періодом для фіксованого сільськогосподарського податку є календарний рік.

Сільськогосподарські товаровиробники для набуття і підтвердження статусу платника податку подають до 1 лютого поточного року:

- загальну податкову декларацію з податку на поточний рік щодо всієї площі земельних ділянок, з яких справляється податок (сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ, багаторічних насаджень), та/або земель водного фонду внутрішніх водойм (озер, ставків та водосховищ), - органу

державної податкової служби за своїм місцезнаходженням (місцем перебування на податковому обліку);

- звітну податкову декларацію з податку на поточний рік окремо щодо кожної земельної ділянки - органу державної податкової служби за місцем розташування такої земельної ділянки;

- розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва - органам державної податкової служби за своїм місцезнаходженням та/або за місцем розташування земельних ділянок за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади з питань державної аграрної політики за погодженням з центральним органом державної податкової служби;

- відомості (довідку) про наявність земельних ділянок - органам державної податкової служби за своїм місцезнаходженням та/або за місцем розташування земельних ділянок.

Крім цього потрібні:

- довідки із сільських рад про площу земель у користуванні,

- витяги із форми №6-зем «Звіту про наявність земель та розподіл їх за власниками, землекористувачами, угіддями та видами економічної діяльності» (довідки Держкомзему про кількісну та якісну характеристику земельних угідь),

- витяги з документації із землеустрою про вартість сільськогосподарських угідь.

Основна форма декларації залишилася практично незмінною (відповідає колишньому «розрахунку фіксованого сільськогосподарського податку»). Вона передбачає визначення річної суми податку по категоріям земель (рілля, сіножаті, пасовища, багаторічні насадження, землі водного фонду) та розподіл нарахованої річної суми податку по місяцях. Місячна сума розраховується, як третина від відповідної квартальної суми:

- у I кварталі - 10 % від суми, нарахованої на рік;

- у II кварталі - 10 %;

- у III кварталі - 50 %;

- у IV кварталі - 30 %.

Розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва є еквівалентом колишнього «розрахунку питомої ваги доходу від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки в загальній сумі валового доходу підприємства». Основні його показники відображаються в рядках 13, 14, 15 податкової декларації з ФСП. Залишилась невелика незручність при заповненні звітності: в розрахунку частки сільськогосподарського товаровиробництва суми доходу вказуються в тисячах гривень, а в самій декларації – в гривнях.

У відомості (довідці) про наявність земельних ділянок зазначаються відомості про кожний документ, що встановлює право власності та/або користування земельними ділянками, у тому числі про кожний договір оренди земельної частки (паю). Цей додаток до декларації є нововведенням Податкового кодексу, його заповнення вимагає значного обсягу роботи відповідних співробітників сільськогосподарського підприємства, адже в ньому необхідно навести докладну інформацію по всіх договорах оренди земельних ділянок, яких у підприємства можуть бути сотні.

Податкова декларація подається за вибором платника податків, якщо інше не передбачено Податковим Кодексом, в один із таких способів:

- а) особисто платником податків або уповноваженою на це особою;
- б) надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;
- в) засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

Платники податків, що належать до великих та середніх підприємств, подають податкові декларації до органу державної податкової служби в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

Найбільше розповсюдження має наступне спеціалізоване програмне

забезпечення, яке дозволяє формувати податкову звітність в електронному вигляді для послідувочої відправки засобами електронної пошти:

1. Програмний комплекс "БЕСТ ЗВІТ ПЛЮС" – універсальна багатофункціональна система організації звітного документообігу між організаціями та державними органами, до яких чинним законодавством України передбачено подання звітності. "БЕСТ ЗВІТ ПЛЮС" надає можливість

- готувати звіти до: податкової інспекції; статистичних органів; пенсійного фонду; фонду соціального страхування; фонду зайнятості населення; комісії з цінних паперів; інших державних органів;
- самостійно проводити камеральну перевірку своєї звітності;
- друкувати свої звіти;
- формувати спеціальні файли із звітністю в електронному вигляді, пересилати звітність засобами електронної пошти;
- знайомитись з основними нормативними документами;
- імпортувати дані з інших систем бухгалтерського обліку та управління підприємством.

2. Програма "Податкова звітність (OPZ)" розроблена Державною податковою службою (її використання є безкоштовним). "Податкова звітність (OPZ)" надає можливість:

- швидкого формування податкової звітності в електронному вигляді;
- проведення перевірки структури документа та камеральної перевірки документів;
- формування паперових копій;
- огляду нормативних документів.

Неподання або несвоєчасне подання платником податків або іншими особами, зобов'язаними нараховувати та сплачувати податки, збори податкових декларацій (розрахунків) тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 170 гривень, за кожне таке неподання або несвоєчасне подання. Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке порушення тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 1020 гривень за

кожне таке неподання або несвоєчасне подання.

Висновки. Вступ у дію Податкового Кодексу України не змінив базових принципів нарахування фіксованого сільськогосподарського податку та формування звітності з нього, проте наявні важливі нюанси, що стосуються необхідності заповнення нового додатку до декларації - відомості (довідки) про наявність земельних ділянок, а також необхідність для великих і середніх підприємств подавати звітність до органу державної податкової служби в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису. Існуючий механізм звітування з фіксованого сільськогосподарського податку потребує удосконалення з метою підвищення його зручності для платників податку, зокрема шляхом впровадження сучасних інформаційних систем.

Література.

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

2. Наказ Державної податкової адміністрації України «Про затвердження форми Податкової декларації з фіксованого сільськогосподарського податку» № 1016 від 24.12.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-11>

3. Постанова КМ України від 31.10.11 № 1185 "Про внесення змін до Методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/podatki-ta-zbori/zagalnoderjavni-podatki/plata-za-zemlyu/normativno-pravovi-akti/54063.html>

4. Щодо визначення бази оподаткування фіксованого сільськогосподарського податку (лист ДПС України від 16.02.12 р. №4790/7/15-2217ф) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kyivsta.gov.ua/rozyasnennya2/r_silgosp.htm

***Аннотація.** Исследованы особенности налогообложения сельскохозяйственных предприятий и представления ими налоговой отчетности по фиксированному сельскохозяйственному налогу. Рассмотрены особенности использования программного обеспечения для формирования налоговой отчетности по фиксированному сельскохозяйственному налогу.*

***Ключевые слова:** налоги, сельскохозяйственное предприятие, фиксированный сельскохозяйственный налог, программное обеспечение для формирования налоговой отчетности.*

***Summary.** The features of agricultural enterprises taxation and submit of fixed agricultural tax reports. The features of the software to create fixed agricultural tax reports.*

***Keywords:** taxes, agricultural enterprise, fixed agricultural tax, software for tax reporting.*

УДК 339.137.2:631

Костюк Л.А.

*кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
завідувач лабораторії наукових досліджень з питань
інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та економіки
Інституту помології ім. Л.П.Симиренка НААНУ*

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

***Анотація.** У публікації розглянуто теоретичні основи та методичні підходи оцінки конкурентоспроможності. Дано їх порівняльну оцінку та особливості використання рейтингового підходу для оцінки конкурентоспроможності галузей та регіонів.*

***Ключові слова:** конкурентоспроможність, методи оцінки, інтегральні методи, рейтингові моделі*

Постановка проблеми. У даний час є загально визнаним, що конкуренція – це невід’ємна властивість ринку, ефективність функціонування якого тим вища, чим активніша конкуренція і чим кращі умови для її прояву. Внесок у розвиток теорії конкуренції Адама Сміта зробили Д. Рікардо, Д.С. Міль, Дж. Робінсон, Дж. Кейнс, Й. Шумпетер, П. Хейне, Ф.А. Хайек, Ф. Найт, К.Р. Макконелл, С.Л. Брю, М. Портер, Г.Л. Азоєв, Ю.І. Коробів, Л.Г. Раменський, Д.Ю. Юданов та інші вчені. Як свідчать дослідження, у вітчизняній економічній теорії і практиці оцінка, діагностика та формування стратегії конкурентоспроможності у стадії вивчення і активного пошуку оптимальних для оцінки конкурентоспроможності методичних і практичних підходів. Віднайденню саме таких підходів і присвячена дана публікація.